

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชน
ในพื้นที่เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร¹
PARTICIPATION IN COMMUNITY DEVELOPMENT
OF COMMUNITY COMMITTEES IN BANG SUE DISTRICT, BANKKOK

โสพิณ เจตนา²
ผศ.ดร.พีระพงษ์ ภัทศิริ³
ผศ.ดร.ปะการัง ชื่นจิตร⁴

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ คณะกรรมการชุมชนในสังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ จำนวน 388 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนในสังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ จำนวน 216 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดย การทดสอบค่า t-test และ f-test

ผลการศึกษาพบว่า 1) คณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับมาก 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ สถานภาพ การสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมในชุมชน และการได้รับการอบรมด้านการพัฒนาชุมชนที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน แต่คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.002 และคณะกรรมการที่มีความถี่ในการติดต่อราชการที่สำนักงานเขตแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.046

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม , การพัฒนาชุมชน

¹บทความเรียงจากการศึกษาอิสระเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร” ซึ่งได้ผ่านการสอบเรียบร้อยแล้ว โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผศ.ดร.ปะการัง ชื่นจิตร

²นักศึกษาปริญญาโท โครงการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

⁴อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บทนำ

การพัฒนาชุมชนโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ถือเป็นหนึ่งในกลไกที่ขับเคลื่อนแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2556-2575) ด้านที่ 5 การเป็นมหานครแห่งประชาธิปไตย ด้วยเหตุนี้ส่วนราชการต่าง ๆ รวมถึงสำนักงานเขตทั้ง 50 เขต ซึ่งเป็นหน่วยงานของกรุงเทพมหานครที่มีหน้าที่ดูแลบำบัดทุกข์บำรุงสุข รวมถึงดำเนินงานตามโครงการ แผนงาน กิจกรรม เป็นผลการดำเนินงานของกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานการดำเนินงานตามนโยบาย จึงมีความจำเป็นต้องตระหนักถึงการศึกษาหาข้อมูลวิธีการที่จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน เพราะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนนั้น เป็นส่วนหนึ่งของการผลักดันวิสัยทัศน์กรุงเทพฯไปสู่ผลสำเร็จอย่างแท้จริง

ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ. 2564 ได้กล่าวถึงหน้าที่หลักของคณะกรรมการชุมชน คือ การพัฒนาชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนทั้งในด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและระดมทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จัดประชุมในชุมชนหรือเวทีสาธารณะเพื่อพัฒนาชุมชน การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การประสานงานและดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายองค์กร หน่วยงานราชการ องค์กรและหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในอันที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในชุมชนและหน้าที่อื่น ๆ อีกหลายประการ จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการชุมชนนั้นมีบทบาทและมีอิทธิพลที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาชุมชน นอกจากต้องทำหน้าที่ต่าง ๆ ในตำแหน่งคณะกรรมการชุมชนแล้ว ยังเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน ที่เข้าใจพื้นที่และคนในชุมชน รวมถึงเป็นผู้ที่เหนียวแน่นให้เกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนอีกด้วย

เขตบางซื่อ จัดอยู่ในกลุ่มเขตกรุงเทพฯเหนือ มีชุมชนจัดตั้งตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยกรรมการชุมชน พ.ศ. 2534 ทั้งหมด 50 ชุมชน มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานภายในสำนักงานเขตออกเป็น 10 ฝ่าย ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมเป็นฝ่ายหนึ่งที่มีภารกิจในการพัฒนาชุมชนทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม อนามัยและคุณภาพชีวิต ในการดำเนินงานของฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมเพื่อการพัฒนาชุมชนต้องดำเนินงานผ่านคณะกรรมการชุมชนที่เลือกตั้งขึ้น จากการลงพื้นที่ของผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานในฝ่ายพัฒนาชุมชนฯ ที่ผ่านมาผู้วิจัยเห็นว่าในแต่ละชุมชนนั้น คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาชุมชนที่แตกต่างกัน คณะกรรมการชุมชนบางส่วน ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นตัวแทนของชุมชน ยังไม่ค่อยจะให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมกับเขตบางซื่อเท่าที่ควร ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ว่าอยู่ในระดับใด และปัจจัยใดที่มีผลให้เกิดความแตกต่างในการมีส่วนร่วมเพื่อจะนำผลการศึกษารังนี้มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการทำงาน ของฝ่ายพัฒนาชุมชนร่วมกับคณะกรรมการชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชน ในพื้นที่เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชน ในพื้นที่เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการศึกษา

คณะกรรมการชุมชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา / ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบไปด้วย อาชีพ รายได้ / ปัจจัยด้านสังคม ซึ่งประกอบไปด้วย ระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชน ความถี่ในการติดต่อราชการ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมในชุมชน และการได้รับการอบรมด้านการพัฒนาชุมชนที่แตกต่างกัน ส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชน ในพื้นที่เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันไป

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชน ในพื้นที่เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ด้าน ตามขั้นตอนในการมีส่วนร่วมของโคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการรับประโยชน์ และด้านการประเมินผล รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชน อันได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา / ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบไปด้วย อาชีพ รายได้ / ปัจจัยด้านสังคม ซึ่งประกอบไปด้วย ระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชน ความถี่ในการติดต่อราชการ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมในชุมชน และการได้รับการอบรมด้านการพัฒนาชุมชน

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่เป้าหมาย คือ ชุมชนทั้งหมดในสังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ จำนวน 50 ชุมชน

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการชุมชน ตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นคณะกรรมการชุมชนในสังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ จำนวน 388 คน

ขอบเขตด้านเวลา

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2564 เป็นระยะเวลา 1 เดือน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชน โดยสามารถประเมินการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในแต่ละกิจกรรมการพัฒนาชุมชน ของชุมชนในสังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ

แนวคิด ทฤษฎี

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้แนวความคิดของโคเฮนและอัฟฮอฟ (Chohen & Uphoff) เป็นแนวทางการวิจัย ซึ่งถือเป็นการรวมเอาขั้นตอนของการวางแผนและการค้นหาปัญหาไปอยู่ในขั้นตอนการตัดสินใจ โดยแบ่งขั้นตอนของการมีส่วนร่วม เป็น 4 ขั้นตอน คือ 1)การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

การพัฒนาชุมชน ตามความหมายของกรมพัฒนาชุมชน คือ กระบวนการพัฒนาในการขับเคลื่อนพัฒนาสังคมและชุมชนให้สามารถจัดการตนเองและพึ่งตนเองได้ ส่งผลถึงความยั่งยืนในชุมชนและอนาคตของประเทศได้

คณะกรรมการชุมชน

คณะกรรมการชุมชน ความหมายตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ. 2564 หมายความว่า ตัวแทนของสมาชิกชุมชนซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกชุมชน

คณะกรรมการชุมชน ประกอบด้วยตำแหน่งต่าง ๆ ได้แก่ 1) ประธานกรรมการ 2) รองประธานกรรมการ 3) เลขานุการ 4) เภรัณูญิก 5) นายทะเบียน 6) ประชาสัมพันธ์ 7) ตำแหน่งอื่นใดตามที่คณะกรรมการชุมชนเห็นสมควรแต่งตั้ง

ข้อมูลทั่วไปของเขตบางซื่อ

ที่ตั้งและอาณาเขต

เขตบางซื่อ ตั้งอยู่บริเวณริมฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาหรือฝั่งพระนคร มีพื้นที่ประมาณ 11.5 ตารางกิโลเมตร สภาพภูมิศาสตร์มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นแหล่งการค้า การบริการและแหล่งที่อยู่อาศัยหนาแน่น

ข้อมูลประชากร

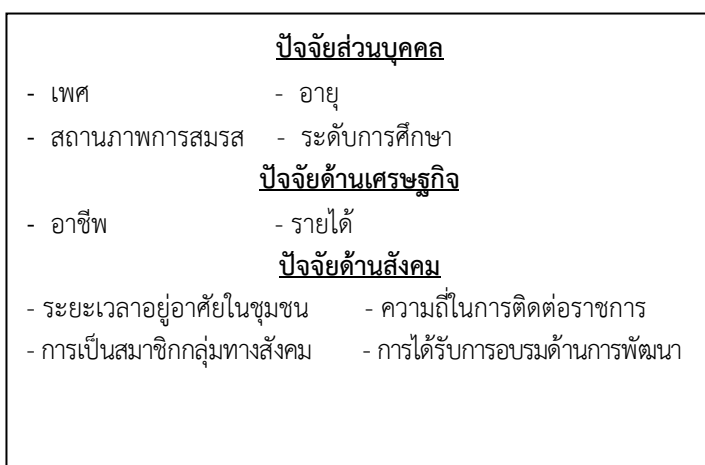
เขตบางซื่อ มีบ้านจำนวน 76,656 หลัง มีประชากรทั้งสิ้น 121,086 คน เป็นเพศชาย 56,144 คน เป็นเพศหญิง 64,942 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2564)

ข้อมูลชุมชนในพื้นที่

สำนักงานเขตบางซื่อ มีชุมชนอยู่ในสังกัดที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการรวมชุมชน พ.ศ. 2535 ทั้งหมด 50 ชุมชน ประกอบด้วย แขวงบางซื่อ จำนวน 38 ชุมชน และ แขวงวงศ์สว่าง จำนวน 12 ชุมชน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

- การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ
 3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

รูปแบบของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้ศึกษาใช้เครื่องมือในการศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนในสังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 50 ชุมชน ซึ่งเป็นคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ. 2564 จำนวน 388 คน แล้วนำมาคำนวณหาสัดส่วนจำนวนตัวอย่างที่จะเป็นตัวแทนของแต่ละชุมชน ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 216 คน ในการสุ่มตัวอย่าง จะใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยกำหนดหมายเลขในรายชื่อกรรมการชุมชนในแต่ละชุมชน และทำสลากระบุหมายเลขของกรรมการชุมชนแล้วจับสลากหมายเลขกรรมการแต่ละชุมชนตามจำนวนที่ได้คำนวณสัดส่วนไว้ ทำเช่นนี้ทุกชุมชนจนได้ตัวอย่างครบในแต่ละชุมชน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา / ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบไปด้วย อาชีพ รายได้ / ปัจจัยด้านสังคม ซึ่งประกอบไปด้วย ระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชน ความถี่ในการติดต่อราชการ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมในชุมชน และการได้รับการอบรมด้านการพัฒนาชุมชน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาดูเนื้อหา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วย t - test และ F - test ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวได้อาศัยแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนและการมีส่วนร่วมเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชน ความถี่ในการติดต่อราชการ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมและการได้รับการอบรมด้านการพัฒนาชุมชน

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนอันได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยใช้ข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ 1) มีส่วนร่วมน้อยที่สุด 2) มีส่วนร่วมน้อย 3) มีส่วนร่วมปานกลาง 4) มีส่วนร่วมมากและ 5) มีส่วนร่วมมากที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาเป็นผู้เก็บรวบรวมแบบสอบถามเองและขอความร่วมมือจากข้าราชการและลูกจ้างฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร จำนวน 5 คน มาเป็นผู้ช่วยในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยผู้ศึกษาดำเนินการฝึกอบรมวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่กลุ่มผู้ช่วยทราบก่อน เพื่อจะได้กลุ่มตัวอย่างที่ถูกต้องตามหลักการวิจัย

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามมาเรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษาทำการตรวจสอบแบบสอบถามนั้น ๆ ก่อน เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม หลังจากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS ช่วยในการประมวลผล ซึ่งสถิติที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบ ใช้การวิเคราะห์หาความถี่และร้อยละ 2) ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนนั้น ใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร ด้วย t - test และ F - test ตามลักษณะของข้อมูล

การวิเคราะห์ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	85	39.4
หญิง	131	60.6
อายุ		
ไม่เกิน 40 ปี	10	4.6
41-50 ปี	36	16.7
51-60 ปี	88	40.7
61 ปีขึ้นไป	82	38.0
สถานภาพการสมรส		
โสด	53	24.5
สมรส	117	54.2
แยกกันอยู่	17	7.9
หม้าย/อื่น ๆ	29	13.4
ระดับการศึกษา		
จบชั้นประถมศึกษา	69	31.9
จบชั้นมัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา	109	50.5
จบปริญญาตรี	30	13.9
สูงกว่าปริญญาตรี	8	3.7

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
รับจ้าง	81	37.5
ค้าขาย	52	24.1
เกษตรกร	2	0.9
ข้าราชการ/ลูกจ้างภาครัฐ	19	8.8
รัฐวิสาหกิจ	4	1.9
อื่น ๆ (แม่บ้าน ฯลฯ)	58	26.9
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่เกิน 5,000 บาท	64	29.6
5,001-10,000 บาท	91	42.1
10,001-15,000 บาท	31	14.4
15,001-20,000 บาท	19	8.8
ตั้งแต่ 20,001 บาท ขึ้นไป	11	5.1
ระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชน		
ไม่เกิน 20 ปี	33	15.3
21-40 ปี	52	24.1
41-50 ปี	65	30.1
51-60 ปี	46	21.3
61 ปีขึ้นไป	20	9.3
ความถี่ในการติดต่อราชการ		
ไม่เคยติดต่อเลย	37	17.1
1-3 ครั้ง/ปี	80	37.0
4-6 ครั้ง/ปี	26	12.0
ตั้งแต่ 7 ครั้ง/ปี ขึ้นไป	73	33.8
การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม		
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม	78	36.1
เป็นสมาชิกกลุ่ม 1 กลุ่ม	90	41.7
เป็นสมาชิกกลุ่มตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป	48	22.2
การได้รับการอบรมด้านการพัฒนาชุมชน		
ไม่เคยอบรมด้านการพัฒนา	91	42.1
เคยอบรมด้านการพัฒนา 1 โครงการ	54	25.0
เคยอบรมด้านการพัฒนาตั้งแต่ 2 โครงการขึ้นไป	71	32.9

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 60.6 อยู่ในช่วงอายุ 51- 60 ปี ร้อยละ 40.7 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 54.2 จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา ร้อยละ 50.5 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 37.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 42.1 ระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชน 41-50 ปี ร้อยละ 30.1 มีความถี่ในการติดต่อราชการกับสำนักงานเขตบางซื่อ 1-3 ครั้ง/ปี ร้อยละ 37.0 มีการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน 1 กลุ่ม ร้อยละ 41.7 และไม่เคยเข้ารับการอบรมด้านการพัฒนาชุมชน ร้อยละ 42.1

2. ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชน

ตารางที่ 2 แสดงระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	\bar{X}	SD	ระดับ	ประเด็นการมีส่วนร่วม
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.78	0.81	มาก	การมีส่วนร่วมในการค้นหาและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในชุมชน
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.97	0.77	มาก	การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการชุมชน
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.76	0.79	มาก	การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ด้านอนามัยจากกิจกรรมที่สนับสนุนชุมชนด้านอนามัย
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.75	0.81	มาก	การให้ข้อมูลเพื่อสรุปผลการประเมินการพัฒนาชุมชน
\bar{x}	3.82	0.80	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, $SD = 0.80$) โดยส่วนใหญ่คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{X} = 3.97$, $SD = 0.77$) ประเด็นที่คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการมากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการชุมชน รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.78$, $SD = 0.81$) ประเด็นที่คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการค้นหาและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในชุมชน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.76$, $SD = 0.79$) ประเด็นที่คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ด้านอนามัยจากกิจกรรมที่สนับสนุนชุมชนด้านอนามัย และมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.75$, $SD = 0.81$) ประเด็นที่คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลมากที่สุด ได้แก่ การให้ข้อมูลเพื่อสรุปผลการประเมินการพัฒนาชุมชน

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชน

ทดสอบสมมติฐาน คณะกรรมการชุมชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพ การสมรส ระดับการศึกษา / ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบไปด้วย อาชีพ รายได้ / ปัจจัยด้านสังคม ซึ่งประกอบไปด้วย ระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชน ความถี่ในการติดต่อราชการ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ในชุมชนและการได้รับการอบรมด้านการพัฒนาชุมชนที่แตกต่างกัน ส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชน

ตัวแปร	สถิติทดสอบ	Sig.	สรุปผลการทดสอบ
1. เพศ	T = 0.59	0.55	ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. อายุ	F = 5.26	0.002*	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. สถานภาพการสมรส	F = 2.28	0.08	ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ระดับการศึกษา	F = 1.03	0.38	ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. อาชีพ	F = 1.33	0.25	ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
6. รายได้	F = 1.31	0.27	ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
7. ระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชน	F = 1.52	0.20	ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
8. ความถี่ในการติดต่อราชการที่สำนักงานเขต	F = 2.71	0.046*	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
9. การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมในชุมชน	F = 1.90	0.15	ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
10. การได้รับการอบรมด้านการพัฒนาชุมชน	F = 2.66	0.07	ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 การทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มี เพศ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมในชุมชนและการได้รับการอบรมด้านการพัฒนาชุมชนที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน แต่คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig = 0.002) โดยคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี และคณะกรรมการชุมชนที่มีช่วงอายุ 41-50 ปี มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างจากคณะกรรมการชุมชนที่มีช่วงอายุ 51-60 ปี และคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ 61 ปีขึ้นไป และคณะกรรมการที่มีความถี่ในการติดต่อราชการที่สำนักงานเขตแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig = 0.046) โดยคณะกรรมการชุมชนที่มีความถี่ในการติดต่อราชการกับสำนักงานเขตบางซื่อ 1-3 ครั้งต่อปี มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างจากคณะกรรมการชุมชนที่มาติดต่อราชการกับสำนักงานเขตบางซื่อ ตั้งแต่ 7 ครั้ง/ปี ขึ้นไป

4. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อคำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น ถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน

- ชาวชุมชนที่มีความต้องการเป็นคณะกรรมการชุมชนมีอยู่น้อย
- ควรมีการประเมินผลงานของคณะกรรมการชุมชนอย่างจริงจังเพื่อผลักดันการทำงานของคณะกรรมการชุมชน

2. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน

- ประชาชนในชุมชนต้องประกอบอาชีพทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในชุมชน
- ชาวชุมชนอยู่ในภาวะยากลำบากจากการระบาดของไวรัสโควิด -19 จึงทำให้ ชาวชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ น้อยลง

3. ด้านการมีส่วนร่วมของหน่วยงานราชการ และรัฐวิสาหกิจ

- หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจเข้ามาแก้ไขปัญหาก็ประชาชนล่าช้า
- การไม่เปิดกว้างในการรับฟังปัญหาของประชาชน สำนักงานเขตควรเปลี่ยนแปลงรูปแบบการประชุม

โดยให้คณะกรรมการได้แสดงความคิดเห็นมากขึ้น

4. ด้านสังคม

- การมีประชากรแฝงเข้ามาอาศัยในชุมชน การย้ายที่อยู่ การเปลี่ยนแปลงภายในชุมชนบ่อยครั้ง ทำให้การสำรวจประชากรไม่ทั่วถึง ก่อให้เกิดปัญหาเรื่องการช่วยเหลือ การดูแลที่ตกหล่น หน่วยงานรัฐควรมีหลักเกณฑ์และแนวทางในการให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มประชากรแฝงในชุมชน

- สภาพความแออัดในชุมชน ทำให้เกิดปัญหาประชาชนตกงาน ปัญหายาเสพติด ปัญหาการลักขโมย ปัญหาอาชญากรรม

5. ด้านสภาพแวดล้อม

- สภาพทางเท้าในชุมชนชำรุด ต้องการให้หน่วยงานเข้ามาแก้ไข
- ปัญหาขยะในชุมชน ต้องการให้จัดหาถังขยะมาเพิ่มเติมให้เพียงพอ
- ต้องการให้เพิ่มไฟฟ้าส่องสว่างตามทางเข้า – ออกในชุมชน

บทสรุป อภิปรายผลการศึกษา ข้อเสนอแนะในการศึกษา

บทสรุป

1. ข้อมูลทั่วไป

คณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 51- 60 ปี มีสถานภาพสมรส จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา ประกอบอาชีพรับจ้าง รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท ระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชน 41-50 ปี มีความถี่ในการติดต่อราชการที่สำนักงานเขตบางซื่อ 1-3 ครั้ง/ปี มีการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน 1 กลุ่ม และไม่เคยได้รับการอบรมด้านการพัฒนาชุมชน

2. ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชน

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่ คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประเด็นที่คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการมากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการชุมชน รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประเด็นที่คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการค้นหาและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาในชุมชน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ประเด็นที่คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ด้านอนามัย จากกิจกรรมที่สนับสนุนชุมชนด้านอนามัย และมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประเด็นที่คณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลมากที่สุด ได้แก่ การให้ข้อมูลเพื่อสรุปผลการประเมินการพัฒนาชุมชน

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชน

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มี เพศ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมในชุมชน และการได้รับการอบรมด้านการพัฒนาชุมชนที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน แต่คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig = 0.002) และคณะกรรมการที่มีความถี่ในการติดต่อราชการที่สำนักงานเขตแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig = 0.046)

อภิปรายผลการศึกษา

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชน

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตบางซื่อในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฐิติพันธ์ สันตยานนท์ (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตดอนเมืองมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าอาจเป็นผลมาจากระบบงานของกรุงเทพมหานคร ที่เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัด มีความจำเป็นต้องติดต่อประสานงานกับคณะกรรมการชุมชนและมีการเร่งรัด ติดตามให้เกิดการดำเนินงานตามโครงการ แผนงาน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน ทำให้คณะกรรมการชุมชนมีประสบการณ์ ได้รับความรู้ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ในการร่วมพัฒนาชุมชนเป็นอย่างดี

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชน

1) จากการทดสอบสมมติฐาน แยกเป็นตัวแปร เพศ ระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชน และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มี เพศ ระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชน และการเป็นสมาชิกกลุ่มแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน แต่คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig= 0.002) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฐิติพันธ์ สันตยานนท์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตดอนเมืองที่มีเพศ ระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชนและสถานภาพการเป็นสมาชิกกลุ่มต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่ต่างกัน แต่คณะกรรมการชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01

2) จากการทดสอบสมมติฐาน แยกเป็นตัวแปรสถานภาพการสมรสและอาชีพ ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภักดิ์ เนียมสูงเนิน (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ที่ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และคณะกรรมการชุมชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) จากการทดสอบสมมติฐาน แยกเป็นตัวแปร ระดับการศึกษา รายได้ การได้รับการอบรมด้านการพัฒนาชุมชน ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มี ระดับการศึกษา รายได้ การได้รับการอบรมด้านการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชูเกียรติ เปี่ยมศรี (2543) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาลเมืองระยอง ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการชุมชนที่มีปัจจัยระดับการศึกษา รายได้ การอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนย่อยไม่แตกต่างกัน

4) จากการทดสอบสมมติฐาน แยกเป็นตัวแปร ความถี่ในการติดต่อราชการกับสำนักงานเขตบางซื่อ ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีความถี่ในการติดต่อราชการกับสำนักงานเขตบางซื่อ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig= 0.046)

ข้อเสนอแนะในการศึกษา

เชิงนโยบาย

1. ควรมีนโยบายเกี่ยวกับการประเมินผลงานของคณะกรรมการชุมชน เพื่อผลักดันการทำงานของคณะกรรมการชุมชน
2. ควรมีนโยบายเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจ ให้คณะกรรมการชุมชนมีความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

เชิงปฏิบัติ

1. สำนักงานเขตบางซื่อควรมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการประชุมประจำเดือนโดยเปิดโอกาสให้คณะกรรมการชุมชนมีจำนวนผู้เข้าร่วมได้มากขึ้น และมีส่วนร่วมมากขึ้น
2. ฝึกอบรมคณะกรรมการชุมชน เพื่อให้ความรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม

เชิงวิชาการ

1. ควรศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในพื้นที่เขตบางซื่อ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมงานกิจกรรมหรือโครงการที่คณะกรรมการชุมชนจัดให้มีขึ้น
2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนในเชิงคุณภาพเพื่อศึกษามุมมองการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนที่ลึกมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กองแผนงาน กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2555). 50 ปี กรมการพัฒนาชุมชน: อุทิศตน พัฒนามค สร้างชุมชน อย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: บริษัท อีเกิ้ล ไรท์ จำกัด.
- ชูเกียรติ เปี่ยมศรี. (2543). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย: ศึกษาเฉพาะ กรณีเทศบาลเมืองระยอง จังหวัดระยอง. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ.
- ฐิติพันธ์ สันตยานนท์. 2556. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, สาขาวิชาบริหารทั่วไป.
- ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ. 2564. (2564, 27 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 138 ตอนพิเศษที่ 114. หน้า 9-33.
- สุขกิจ สารปรัง. (2549). การมีส่วนร่วมของกำลังพลในการป้องกันปัญหาเสพติดในหน่วย: กรณีศึกษากองรักษาความปลอดภัย กรมสรรพาวุธทหารเรือ. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป.
- สุภัค เนียมสูงเนิน. (2554). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนสนิม จังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะรัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์, สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง (พนสนิม).